



COLLÈGE
DES
PROCUREURS GÉNÉRAUX

COLLEGE
VAN
PROCUREURS-GENERAAL

Bruxelles, le 18 juin 2009.

Brussel, 18 juni 2009.

**Circulaire n° COL 7/2009 du
Collège des procureurs
généraux près les cours
d'appel**

**Omzendbrief nr. COL 7/2009
van het College van
Procureurs-generaal bij de
hoven van beroep**

Monsieur le Procureur général,
Monsieur le Procureur fédéral,
Monsieur/Madame le Procureur du Roi,
Monsieur/Madame l'Auditeur du travail,

Mijnheer de Procureur-generaal,
Mijnheer de Federale Procureur,
Mijnheer/Mevrouw de Procureur des
Konings,
Mijnheer/Mevrouw de Arbeidsauditeur,

**OBJET: DROIT DE LA CIRCULATION
ROUTIERE – ACCIDENTS DE LA
CIRCULATION ROUTIERE N'AYANT
ENTRAINE QUE DES DEGATS MATERIELS**

**BETREFT: VERKEERSRECHT –
VERKEERSONGEVALLLEN MET LOUTER
STOFFELIJKE SCHADE**

TABLES DES MATIERES

I. CADRE LEGAL	3
II. CONTEXTE ET OBJECTIFS DE LA CIRCULAIRE	3
III. ORIGINE DE LA CIRCULAIRE	3
IV. DIRECTIVES A L'ATTENTION DES SERVICES DE POLICE	6
a) d'ordre général	6
b) hypothèses où un procès-verbal doit être rédigé	6
c) hypothèses où les parties impliquées dans l'accident souhaitent procéder à l'établissement d'un constat amiable d'accident	10
V. ENTREE EN VIGUEUR, ABROGATION ET EVALUATION	10

INHOUDSTAFEL

I. WETTELIJKE BASIS
II. CONTEXT EN DOELSTELLINGEN VAN DE OMZENDBRIEF
III. OORSPRONG VAN DE OMZENDBRIEF
IV. RICHTLIJNEN VOOR DE POLITIEDIENSTEN
a) algemeen
b) hypothesen waarin een proces-verbaal dient te worden opgesteld
c) hypothesen waarin de bij het ongeval betrokken partijen wensen over te gaan tot een minnelijke vaststelling van het ongeval
V. INWERKINGTREDING, OPHEFFING EN EVALUATIE

I. CADRE LEGAL

La présente circulaire s'inscrit dans le cadre de l'application des articles 26 et 28^{ter} (§ 2) du Code d'instruction criminelle.

I. WETTELIJKE BASIS

Deze omzendbrief kadert binnen de toepassing van de artikelen 26 en 28^{ter} (§2) van het Wetboek van Strafvordering.

II. CONTEXTE ET OBJECTIFS DE LA CIRCULAIRE

La présente circulaire a pour objet d'établir une méthodologie uniforme de constatation d'accidents de la circulation routière n'ayant entraîné que des dégâts matériels.

Il s'est en effet avéré nécessaire d'élaborer des directives à destination des services de police en ce domaine suite aux profondes modifications de la législation relative au droit de la circulation routière.

Ces directives tiennent bien évidemment compte des diverses circulaires du Collège des procureurs généraux.

II. CONTEXT EN DOELSTELLINGEN VAN DE OMZENDBRIEF

Het doel van onderhavige omzendbrief bestaat erin een eenvormige methodologie vast te leggen voor de vaststelling van verkeersongevallen met louter stoffelijke schade.

Het is immers noodzakelijk gebleken om, ten gevolge van de grondige wijziging van de verkeerswetgeving, hierover richtlijnen voor de politiediensten uit te werken.

Het spreekt voor zich dat in deze richtlijnen rekening wordt gehouden met de verschillende omzendbrieven die het College van Procureurs-generaal heeft uitgevaardigd.

III. ORIGINE DE LA CIRCULAIRE

1. A ce jour, la seule source concernant spécifiquement la matière des accidents de la circulation routière n'ayant entraîné que des dégâts matériels est la circulaire n° 22/94 du procureur général près la cour d'appel de Gand du 27 mai 1994.

Cette circulaire énumère, dans l'hypothèse d'accidents de la circulation routière n'ayant entraîné d'autres conséquences que des dégâts matériels, les cas où un procès-verbal doit être dressé. Il est notamment prescrit qu'un procès-verbal doit être dressé « *si une infraction grave ou un comportement au volant injustifié est manifestement à la base de l'accident* ».

Cette circonstance est évidemment spécifique dans la mesure où il laisse à l'autorité verbalisante le soin d'apprécier s'il y a lieu ou non de rédiger un procès-verbal en fonction de la gravité de l'infraction commise.

Il appartient donc au service de police présent sur les lieux de l'accident d'évaluer les circonstances de

III. OORSPRONG VAN DE OMZENDBRIEF

1. Tot op heden bestond slechts één specifieke referentie op gebied van verkeersongevallen met louter stoffelijke schade, namelijk omzendbrief nr. 22/94 van 27 mei 1994 van de procureur-generaal bij het hof van beroep te Gent.

In deze omzendbrief worden alle gevallen opgesomd waarin een proces-verbaal dient te worden opgesteld ingeval van verkeersongevallen met louter stoffelijke schade. Er wordt meer bepaald in voorgeschreven dat een proces-verbaal dient te worden opgesteld indien "*een ernstige verkeersinbreuk of een onverantwoord rijgedrag klaarblijkelijk aan de basis van het ongeval ligt*".

Het betreft hier vanzelfsprekend een specifieke omstandigheid waarbij de verbaliserende overheid in functie van de ernst van de gepleegde inbreuk dient te beoordelen of al dan niet een proces-verbaal moet worden opgesteld.

De politiedienst die op de plaats van het ongeval aanwezig is, dient derhalve de omstandigheden

celui-ci et d'estimer si ces éléments de fait doivent être considérés ou non comme « graves » au regard du comportement du ou des conducteur(s) impliqué(s) dans l'accident par rapport à l'attitude d'un usager normalement prudent et respectueux des règles de la sécurité routière.

Aucun critère objectif relatif à cette notion d'infraction grave ou de comportement injustifié n'est précisé dans la circulaire précitée.

La notion d'« infraction grave » a suscité des interrogations dans la mesure où la terminologie adoptée est similaire à celle retenue par l'ancien arrêté royal du 7 avril 1976 (aujourd'hui abrogé) définissant les infractions graves. Dans une dépêche du 18 août 2005 adressée à son collègue de Mons, Monsieur le Procureur général de Gand estimait que le concept retenu se rapprochait davantage de « *la « faute grave » découlant d'un comportement dangereux dans la circulation (...) évalué sur base de circonstances factuelles (...)* ».

2. La circulaire COL 8/2005 du collège des procureurs généraux relative à l'enquête policière d'office (E.P.O.) et le procès-verbal simplifié (P.V.S.), prévoit pour sa part quatre hypothèses où il convient de dresser des procès-verbaux simplifiés en matière de circulation routière. Si un accident n'a entraîné aucune lésion corporelle pour le/les occupant(s) du/des véhicule(s) impliqué(s), le point 20 de l'annexe 3 de cette circulaire indique qu'un procès-verbal simplifié doit être rédigé :

- en cas de collision avec dommages matériels et délit de fuite **si** aucune personne ne peut être suspectée d'avoir commis les faits (point 20.a);
- en cas d'endommagement d'un véhicule suite à la projection involontaire d'un objet qui se trouvait sur la chaussée (point 20.b);
- en cas d'accident résultant du mauvais état de la chaussée et/ou d'inondation de la voirie (point 20.c);
- en cas d'accident résultant du heurt d'un animal qu'il soit sauvage ou domestique (point 20.d).

3. Par ailleurs, la circulaire commune de la Ministre de la Justice et du collège des procureurs généraux COL 9/2006 contenant une politique criminelle uniforme en matière de retrait immédiat de permis de conduire fournit quelques indications en matière d'accident de la circulation imputable à une faute grave. Dans le cas où le comportement d'un des usagers impliqués dans un accident ayant entraîné

ervan te beoordelen en in te schatten of deze feitelijke elementen al dan niet als "ernstig" dienen te worden beschouwd, waarbij het rijgedrag van de bestuurder(s) die bij het ongeval is/zijn betrokken moet worden getoetst aan dat van een normaal voorzichtige weggebruiker die de verkeersregels naleeft.

Deze omzendbrief bevat echter geen objectieve criteria voor de begrippen "zware inbreuk" of "onverantwoord gedrag".

Het begrip "zware inbreuk" heeft vragen opgeworpen omdat deze terminologie gelijkaardig is aan deze die wordt gehanteerd in het voormalige (en momenteel opgeheven) koninklijk besluit van 7 april 1976 tot aanwijzing van de zware overtredingen van het algemeen reglement op de politie van het wegverkeer. De heer procureur-generaal te Gent stelde in een aan zijn ambtgenoot te Bergen gerichte brief van 18 augustus 2005 dat dit begrip eerder in de richting ging van " *zware fouten die voortvloeden uit een verkeersonveilig gedrag beoordeeld op grond van feitelijke omstandigheden* ".

2. Omzendbrief COL 8/2005 van het College van Procureurs-generaal betreffende het ambtshalve politieel onderzoek (A.P.O.) en het vereenvoudigd proces-verbaal (V.P.V.), voorziet in vier hypothesen waarin het aangewezen is een vereenvoudigd proces-verbaal inzake wegverkeer op te stellen. Indien een ongeval geen lichamelijk letsel heeft veroorzaakt voor de inzittende(n) van het/de bij het ongeval betrokken voertuig(en), dan stelt punt 20 van bijlage 3 bij deze omzendbrief dat een vereenvoudigd proces-verbaal dient te worden opgesteld ingeval van:

- ongeval met stoffelijke schade met vluchtmisdrijf **indien** niemand ervan kan worden verdacht deze feiten te hebben begaan (punt 20.a);
- beschadiging van een voertuig t.g.v. een onvrijwillig omhooggeslingerd voorwerp dat op de rijweg lag (punt 20.b);
- ongeval t.g.v. de slechte staat van het wegdek en/of wateroverlast (punt 20.c);
- ongeval t.g.v. een aanrijding met een wild dier of een huisdier (punt 20.d).

3. De gemeenschappelijke omzendbrief van de minister van Justitie en het College van Procureurs-generaal COL 9/2006 houdende een eenvormig strafrechtelijk beleid inzake onmiddellijke intrekking van het rijbewijs geeft trouwens enkele aanwijzingen inzake het "verkeersongeval ten gevolge van een zware fout".

Ingeval het rijgedrag van één van de bij het ongeval

pour autrui des blessures graves ou la mort paraît apparemment imputable à une faute grave, les services de police sont invités à procéder à un avis au magistrat de garde du parquet compétent en vue de retrait immédiat du permis de conduire.

Si cette circulaire vise donc des cas de figure où l'accident de la circulation a entraîné des lésions corporelles ou provoqué le décès de personnes, elle n'en est pas moins intéressante dans l'hypothèse visée par la présente circulaire dans la mesure où elle définit la notion de *faute grave* (que nous préférons à celle d'infraction grave qui, on l'a vu, était susceptible d'engendrer des confusions). La circulaire énonce une série de critères intrinsèques à l'accident (éléments propres aux circonstances de l'accident, éléments propres aux conducteurs et éléments propres aux véhicules) ainsi que des critères extrinsèques à l'accident (éléments propres aux conducteurs ou aux véhicules) qui doivent conduire à l'appréciation de l'existence ou non d'une faute grave.

La même circulaire prévoit également que les services de police sont invités à procéder à un avis au magistrat de garde du parquet compétent en vue de retrait immédiat du permis de conduire en cas d'infraction du 2^{ème} ou du 3^{ème} degré dans la mesure où un ou plusieurs usagers de la route ont été mis en danger ou dans la mesure où l'infraction a été commise dans des circonstances dangereuses.

4. D'autres circulaires du collège des procureurs généraux doivent également être prises en compte comme la circulaire COL 10/2006 ayant pour objet la « tarification uniforme des sommes d'argent dont le paiement éteint l'action publique ». Cette circulaire prévoit principalement de « *faire régler autant que possible les infractions du premier, deuxième et troisième degré par des perceptions immédiates* » et « *poursuivre les infractions du quatrième degré devant le tribunal de police en vue d'une déchéance obligatoire, en principe, du droit de conduire un véhicule à moteur* ».

5. Mentionnons également, la circulaire COL 11/2007 du collège des procureurs généraux relative aux infractions à la loi sur la police de la circulation routière commises par des « conducteurs débutants ». Elle impose notamment la rédaction d'un procès-verbal portant en première page la mention « conducteur débutant » à charge de tout conducteur titulaire d'un permis de conduire belge B

betrokken personen, dat blijkbaar aan een zware fout te wijten was, bij anderen ernstige verwondingen of de dood heeft veroorzaakt, dan worden de politiediensten verzocht de bevoegde parketmagistraat van wacht hiervan in kennis te stellen met het oog op de onmiddellijke intrekking van het rijbewijs.

Hoewel deze omzendbrief dus betrekking heeft op de hypothese waarin het verkeersongeval lichamelijke letsels of de dood heeft veroorzaakt, is hij eveneens van belang voor het door onderhavige omzendbrief behandelde thema, aangezien hij het begrip "*zware fout*" definieert (dat de voorkeur dient te krijgen op het begrip "*zware overtreding*" dat, zoals hiervoor werd vermeld, aanleiding tot verwarring kan geven). Deze omzendbrief vermeldt een reeks criteria die eigen zijn aan het ongeval (elementen eigen aan de omstandigheden van het ongeval, elementen eigen aan de bestuurders en elementen eigen aan de voertuigen) evenals criteria die onrechtstreeks verband houden met het ongeval (elementen eigen aan de bestuurders of de voertuigen) en die een rol kunnen spelen bij de beoordeling of er al dan niet een zware fout werd begaan.

In dezelfde omzendbrief wordt eveneens voorzien dat de politiediensten worden verzocht de bevoegde parketmagistraat van wacht in kennis te stellen van het ongeval met het oog op de onmiddellijke intrekking van het rijbewijs wanneer het een overtreding van de tweede of de derde graad betreft en voorzover één of meerdere weggebruikers in gevaar werden gebracht of voor zover de overtreding in gevaarlijke omstandigheden werd begaan.

4. Er dient ook rekening te worden gehouden met andere omzendbrieven van het College van Procureurs-generaal, bijvoorbeeld omzendbrief COL 10/2006 betreffende de uniforme tarifiering van geldsommen waarvan de betaling de strafvordering doet vervallen. Deze omzendbrief strekt er hoofdzakelijk toe "*overtredingen van de eerste, de tweede en de derde graad zo veel mogelijk te laten afhandelen door middel van onmiddellijke inningen*" en tot "*het vervolgen voor de politierechtbank van overtredingen van de vierde graad met het oog op een, in principe, verplichte vervallenverklaring van het recht tot het besturen van een motorvoertuig*".

5. Het is ook nuttig te verwijzen naar omzendbrief COL 11/2007 van het College van Procureurs-generaal inzake inbreuken op de wet betreffende de politie over het wegverkeer die worden gepleegd door "*beginnende bestuurders*". In deze omzendbrief wordt meer bepaald opgelegd om voor alle bestuurders die sinds minder dan twee jaar over een Belgisch rijbewijs B beschikken en die ervan verdacht

depuis moins de deux ans suspecté d'avoir commis une infraction du troisième degré.

Par ailleurs, il convient de tenir compte des dispositions de la loi du 21 avril 2007 qui ajoute un paragraphe 5 à l'article 38 § 1, 4° de la loi relative à la police de la circulation routière (LPCR).

Compte tenu de la combinaison entre les paragraphes 5 et 1.4° de l'article 38 LPCR, le juge doit prononcer la déchéance du droit de conduire et rendre la réintégration du droit de conduire dépendante au moins de la réussite des examens théorique ou pratique s'il condamne du chef d'une infraction quelconque à la loi sur la police de la circulation routière et aux règlements pris en exécution de celle-ci commise par un conducteur titulaire d'un permis de conduire belge B depuis moins de deux ans si l'intéressé a, dans l'année précédant l'infraction, encouru trois condamnations dudit chef.

IV. DIRECTIVES A L'ATTENTION DES SERVICES DE POLICE

a) d'ordre général

La présente circulaire s'applique aux cas où les services de police sont susceptibles d'intervenir en cas d'accident de la circulation n'ayant entraîné que des dégâts matériels, c'est-à-dire lorsqu'ils :

- sont appelés sur les lieux d'un tel accident;
- se présentent fortuitement sur les lieux d'un tel accident;
- sont témoins d'un tel accident.

Dans cette hypothèse, les services de police se doivent de vérifier sur place s'ils ne se trouvent pas dans l'une des circonstances où il y a lieu de rédiger un procès-verbal.

b) hypothèses où un procès-verbal doit être rédigé

a. Un procès-verbal devra impérativement être dressé en cas d'accident de la circulation n'ayant entraîné que des dégâts matériels dans les hypothèses suivantes :

worden een overtreding van de derde graad begaan te hebben, een proces-verbaal op te stellen en om op het eerste blad hiervan de vermelding "beginnende bestuurder" op te nemen.

Er dient overigens ook rekening te worden gehouden met de bepalingen van de wet van 21 april 2007 die een paragraaf 5 toevoegt aan artikel 38 § 1, 4° van de wet betreffende de politie over het wegverkeer (WPW).

Rekening houdend met de combinatie van de paragrafen 5 en 1.4° van artikel 38 WPW dient de rechter het verval van het recht tot sturen uit te spreken en het herstel van het recht tot sturen minstens afhankelijk te maken van het slagen voor theoretische of praktische examens indien hij veroordeelt wegens eender welke inbreuk op de wet betreffende de politie over het wegverkeer of op de uitvoeringsbesluiten bij deze wet, die werd begaan door een bestuurder die sinds minder dan twee jaar houder is van een Belgisch rijbewijs B, indien betrokkene binnen het jaar dat aan deze inbreuk voorafgaat drie maal hieromtrent werd veroordeeld.

IV. RICHTLIJNEN VOOR DE POLITIEDIENSTEN

a) algemeen

Deze omzendbrief is van toepassing op de hypothesen waarin de politiediensten optreden ingeval van ongevallen met louter stoffelijke schade, m.a.w. wanneer zij:

- bij een dergelijk ongeval ter plaatse geroepen worden;
- toevallig bij een dergelijk ongeval ter plaatse komen;
- getuige van een dergelijk ongeval zijn.

In deze hypothese dienen de politiediensten ter plaatse na te gaan of zij zich niet bevinden in één van de omstandigheden waarin een proces-verbaal dient te worden opgesteld.

b) hypothesen waarin een proces-verbaal dient te worden opgesteld

a. Ijn volgende hypothesen dient verplicht een proces-verbaal te worden opgesteld ingeval van een verkeersongeval met louter stoffelijke schade:

- | | |
|---|---|
| <p>1. état d'ivresse, d'imprégnation alcoolique ou de conduite sous l'influence d'autres substances hallucinogènes d'un des conducteurs, à savoir dans l'ensemble des cas visés au chapitre III.C de la circulaire commune de la Ministre de la Justice et du collège des procureurs généraux COL 8/2006 relative à la conduite sous l'influence d'alcool ou de drogues ainsi que <u>toutes</u> les hypothèses d'infraction à l'article 34 LPCR (concentration d'alcool supérieure à 0,5 gr. par litre de sang ou 0,22 mg par litre d'air alvéolaire expiré);</p> | <p>1. dronkenschap, alcoholimpregnatie of sturen onder invloed van andere stoffen die de rijvaardigheid kunnen beïnvloeden door één van de bestuurders, zoals omschreven in de gevallen die worden behandeld in hoofdstuk III.C van de gemeenschappelijke omzendbrief van de minister van Justitie en het College van Procureurs-generaal COL 8/2006 betreffende het sturen onder invloed van alcohol of verdovende middelen en bij <u>alle</u> inbreuken die in artikel 34 WPW worden opgesomd (alcoholconcentratie van meer dan 0,5 gram per liter bloed of 0,22 mg. per liter uitgeademde alveolaire lucht);</p> |
| <p>2. infraction relative au permis de conduire et à la licence d'apprentissage (art. 30 à 32 LPCR) dans le chef d'au moins un des conducteurs;</p> | <p>2. inbreuk op het rijbewijs en de leervergunning (art. 30 tot 32 WPW) door minstens één van de bestuurders;</p> |
| <p>3. conduite en dépit d'une déchéance du droit de conduire ou sans avoir réussi l'/les examen(s) de réintégration imposé(s) par jugement (article 48 LPCR) ou en dépit d'un retrait immédiat du permis de conduire ou en dépit d'un retrait temporaire du permis de conduire;</p> | <p>3. sturen niettegenstaande een verval van het recht tot het besturen van een voertuig of zonder het/de bij vonnis opgelegde examen(s) met het oog op het herstel van het recht tot sturen te hebben afgelegd (artikel 48 WPW); sturen niettegenstaande een onmiddellijke intrekking van het rijbewijs of niettegenstaande een tijdelijke inhouding van het rijbewijs;</p> |
| <p>4. détention par un des usagers impliqué dans l'accident de tout équipement ou de tout autre moyen entravant ou empêchant la constatation d'infractions à la loi et aux règlements sur la police de la circulation routière ou permettant de détecter les appareils fonctionnant automatiquement visés à l'article 62 LPCR (art. 62 bis LPCR);</p> | <p>4. bezit, door één van de bij het ongeval betrokken weggebruikers, van elke uitrusting of elk ander middel die de vaststelling van overtredingen op de wet en de reglementen betreffende de politie over het wegverkeer bemoeilijken of verhinderen of die automatisch werkende toestellen bedoeld in artikel 62 WPW opsporen (art. 62bis WPW);</p> |
| <p>5. délit de fuite, sauf si aucune personne ne peut être suspectée d'avoir commis les faits (dans ce cas, seul un procès-verbal simplifié doit être rédigé, en application de l'annexe 3 de la circulaire COL 8/2005 du collège des procureurs généraux);</p> | <p>5. vluchtmisdrijf, behalve wanneer niemand ervan kan verdacht worden de feiten gepleegd te hebben (in dit geval dient enkel een VPV te worden opgesteld overeenkomstig bijlage 3 van omzendbrief COL 8/2005 van het College van Procureurs-generaal);</p> |
| <p>6. défaut d'assurance, d'immatriculation ou de certificat de contrôle technique d'un des véhicules;</p> | <p>6. wanneer één van de voertuigen niet verzekerd is, niet ingeschreven is of wanneer geen keuringsbewijs voorhanden is;</p> |
| <p>7. implication d'un véhicule volé ou détourné;</p> | <p>7. wanneer een gestolen of verduisterd voertuig bij het ongeval betrokken is;</p> |
| <p>8. si aucun des usagers impliqués dans l'accident ne conduit un véhicule à moteur;</p> | <p>8. wanneer geen van de betrokkenen bij het ongeval een motorvoertuig bestuurt;</p> |
| <p>9. cas d'état de minorité d'un des conducteurs;</p> | <p>9. wanneer één van de betrokken bestuurders minderjarig is;</p> |
| <p>10. cas d'impossibilité de compléter le «Constat européen d'accident» (par exemple, en cas</p> | <p>10. wanneer het onmogelijk is het "Europees Aanrijdingsformulier" in te vullen (bijvoorbeeld</p> |

d'absence d'une des parties).

wanneer één van de betrokken partijen niet aanwezig is).

- b.** Au-delà des cas visés ci-dessus, la rédaction d'un procès-verbal en cas d'accident n'ayant entraîné que des dégâts matériels s'impose dans l'hypothèse où un des usagers impliqués est l'auteur :
- d'une infraction du 3^{ème} ou 4^{ème} degré au sens de l'arrêté royal du 30 septembre 2005 désignant les infractions par degré aux règlements généraux pris en exécution de la loi relative à la police de la circulation routière;
 - d'une infraction du 2^{ème} degré pour laquelle la circulaire commune de la Ministre de la Justice et du collège des procureurs généraux COL 9/2006 relative au retrait immédiat du permis de conduire prévoit un retrait immédiat du permis de conduire.
- c.** Il convient également de procéder à la rédaction d'un procès-verbal dont la première page doit comporter la mention « conducteur débutant » dans tous les cas où il apparaît que l'un des conducteurs impliqués dans l'accident, s'il est susceptible d'être considéré comme responsable de l'accident, est titulaire d'un permis de conduire belge B depuis moins de deux ans.
- d.** Il convient également de rédiger un procès-verbal :
- si les parties ne tombent pas d'accord pour procéder conjointement à l'établissement d'un « Constat européen d'accident » ou si une des parties veut faire constater l'infraction au code de la route qui pourrait être à l'origine de l'accident;
 - si l'une des parties souhaite retirer son accord donné précédemment à la constatation de l'accident au moyen d'un « Constat européen d'accident »;
 - en cas de déclaration spontanée par une des parties impliquées à un service de police d'un accident n'ayant entraîné que des dégâts matériels.
- e.** Enfin, il s'impose également de maintenir l'obligation de rédiger un procès-verbal dans
- b.** Naast de hiervoor opgesomde gevallen dient ingeval van een ongeval met louter stoffelijke schade een proces-verbaal te worden opgemaakt wanneer één van de bij het ongeval betrokken weggebruikers dader is van:
- een overtreding van de derde of de vierde graad in de zin van het koninklijk besluit van 30 september 2005 tot aanwijzing van de overtredingen per graad van de algemene reglementen genomen ter uitvoering van de wet betreffende de politie over het wegverkeer;
 - een overtreding van de tweede graad waarvoor de gemeenschappelijke omzendbrief van de minister van Justitie en het College van Procureurs-generaal COL 9/2006 betreffende de onmiddellijke intrekking van het rijbewijs, in een onmiddellijke intrekking van het rijbewijs voorziet.
- c.** Het is eveneens aangewezen een proces-verbaal op te stellen waarop op de eerste bladzijde de vermelding "beginnende bestuurder" dient te worden aangebracht in alle gevallen waarin blijkt dat één van de bij het ongeval betrokken bestuurders, indien ervan kan worden uitgegaan dat hij verantwoordelijk voor het ongeval is, sinds minder dan twee jaar houder is van een Belgisch rijbewijs B.
- d.** Het is eveneens aangewezen een proces-verbaal op te stellen :
- indien de betrokken partijen er niet mee akkoord gaan samen het "Europees Aanrijdingsformulier" in te vullen of indien één van de partijen de overtreding op de wegcode, die de oorzaak van het ongeval zou kunnen zijn, bij proces-verbaal wil doen vaststellen;
 - indien één van de betrokken partijen haar eerder gegeven akkoord wil herzien om het ongeval d.m.v. een "Europees Aanrijdingsformulier" te laten vaststellen;
 - indien één van de betrokken partijen spontaan een ongeval met louter stoffelijke schade aan een politiedienst meldt.
- e.** Ten slotte dient eveneens de verplichting te blijven bestaan om in alle andere hypotheses dan

toutes les autres hypothèses que celles développées ci-dessus lorsqu'au moins un des usagers impliqués dans l'accident a adopté un comportement compromettant manifestement la sécurité routière.

Comme indiqué ci-avant, ces hypothèses présentent la particularité de laisser à l'autorité verbalisante le soin d'apprécier l'opportunité de rédiger un procès-verbal. C'est donc un critère subjectif qui doit être retenu pour tenir compte d'accidents ne correspondant pas aux cas de figure évoqués ci-dessus mais qui résultent d'un comportement gravement fautif d'un des usagers.

Ce type de comportement compromettant gravement la sécurité routière s'apprécie sur base de circonstances de fait et plus particulièrement en fonction de critères intrinsèques ou extrinsèques à l'accident :

- Exemples de critères intrinsèques à l'accident :

a) éléments propres aux circonstances de l'accident :

- nature et gravité de l'infraction;
- lieu : type de voirie, carrefour, agglomération, abords d'école;
- moment : jour de semaine, week-end, jour, nuit;
- densité de circulation : circulation fluide, circulation dense, heure de pointe;
- conditions atmosphériques : pluie violente, brouillard, neige, verglas, vent violent.

b) éléments propres au conducteur :

- style de conduite, plus précisément la mise en danger manifeste de soi-même ou d'autres usagers de la route;
- état physique ou psychique.

c) éléments propres au véhicule :

- état technique.

- Exemples de critères extrinsèques à l'accident, propres au conducteur, qui peuvent être importants pour l'appréciation du magistrat :

- âge, conduite;
- état de récidive, dans la mesure où le verbalisant peut en avoir connaissance.

deze die hiervoor werden uiteengezet, een proces-verbaal op te stellen wanneer het gedrag van ten minste één van de bij het ongeval betrokken weggebruikers de verkeersveiligheid duidelijk in gevaar heeft gebracht.

Zoals hiervoor reeds werd aangegeven, ligt het bijzondere kenmerk van deze hypotheses in het feit dat de verbaliserende overheid zelf zal beoordelen of het al dan niet opportuun is een proces-verbaal op te stellen.

Dit is dus een subjectief criterium dat in aanmerking dient te worden genomen bij de beoordeling van ongevallen die niet tot de hiervoor uiteengezette hypotheses behoren, maar die het gevolg zijn van zwaar foutief gedrag van één van de weggebruikers.

Dit type gedrag, dat de verkeersveiligheid ernstig in het gedrang brengt, wordt beoordeeld op basis van feitelijke omstandigheden en meer in het bijzonder in functie van criteria die al dan niet eigen zijn aan het ongeval:

- Voorbeelden van criteria die eigen zijn aan het ongeval:

a) elementen eigen aan de omstandigheden van het ongeval:

- aard en ernst van het misdrijf;
- plaats: type weg, kruispunt, bebouwde kom, omgeving school;
- tijd: weekdag, weekend, dag, nacht;
- verkeersdichtheid: vlot verkeer, druk verkeer, spitsuur;
- weersomstandigheden: hevige regen, mist, sneeuw, ijzel, hevige wind.

b) elementen eigen aan de bestuurder:

- rijstijl, meer bepaald het kennelijk in gevaar brengen van zichzelf of van andere weggebruikers;
- fysieke of psychische toestand.

c) elementen eigen aan het voertuig:

- technische toestand.

- Voorbeelden van criteria die niet eigen aan het ongeval zijn maar wel aan de bestuurder en die van belang kunnen zijn bij de beoordeling door de magistraat:

- leeftijd, rijvaardigheid;
- staat van recidive, voorzover de verbalisant hiervan kennis kan hebben.

c) hypothèses où les parties impliquées dans l'accident souhaitent procéder à l'établissement d'un constat amiable d'accident

Au-delà des hypothèses évoquées ci-dessus pour lesquelles il s'impose de dresser procès-verbal, le présent chapitre a trait aux cas où :

- un service de police est appelé sur les lieux d'un accident n'ayant entraîné que des dégâts matériels,
- est témoin d'un tel accident,
- se présente fortuitement sur les lieux d'un tel accident,

et que les parties expriment leur volonté de dresser un « Constat européen d'accident ».

Dans cette hypothèse, les informations suivantes doivent faire l'objet d'un procès-verbal simplifié :

- a) la nature des faits;
- b) le nom des verbalisateurs;
- c) la date, l'heure et le lieu;
- d) l'identité des parties (+ validité des permis de conduire);
- e) les informations relatives aux véhicules : assurance, n° de police, plaques minéralogiques, validité des documents (contrôle technique);
- f) l'identité d'éventuels témoins.

V. ENTREE EN VIGUEUR, ABROGATION ET EVALUATION

Les présentes directives entrent en vigueur le 15 septembre 2009 et remplacent à cette date celles contenues dans la circulaire n° 22/94 du parquet près la cour d'appel de Gand du 27 mai 1994 ainsi que les circulaires similaires adoptées au sein des autres ressorts de cour d'appel.

Au besoin, ces directives seront évaluées. Il convient de communiquer d'éventuels problèmes d'application au procureur général compétent.

c) hypothèses waarin de bij het ongeval betrokken partijen wensen over te gaan tot een minnelijke vaststelling van het ongeval

Naast de hiervoor opgesomde hypothèses waarvoor het aangewezen is een proces-verbaal op te stellen, worden in dit hoofdstuk ook de gevallen behandeld waarin een politiedienst:

- ter plaatse bij een ongeval met louter stoffelijke schade geroepen wordt;
- getuige van een dergelijk ongeval is;
- toevallig bij een dergelijk ongeval ter plaatse komt,

en waarin de bij het ongeval betrokken partijen een "Europees Aanrijdingsformulier" wensen op te stellen.

In deze hypothese dient volgende informatie in een vereenvoudigd proces-verbaal te worden opgenomen:

- a) de aard van de feiten;
- b) de naam van de verbalisanten;
- c) de datum, het uur en de plaats;
- d) de identiteit van de partijen (+ de geldigheid van het rijbewijs);
- e) de gegevens betreffende de voertuigen: verzekering, polisnummer, nummerplaten, geldigheid van de documenten (technische keuring);
- f) de identiteit van eventuele getuigen.

V. INWERKINGTREDING, OPHEFFING EN EVALUATIE

Deze richtlijnen treden in werking op 15 september 2009 en vervangen op deze datum de richtlijnen uit omzendbrief nr. 22/94 van het parket bij het hof van beroep te Gent van 27 mei 1994 net als de gelijkaardige omzendbrieven die in de andere rechtsgebieden van de hoven van beroep werden verspreid.

Indien nodig zullen deze richtlijnen worden geëvalueerd. Het zal aangewezen zijn eventuele toepassingsproblemen aan de bevoegde procureur-generaal te melden.

Bruxelles, le 18 juin 2009.

Brussel, 18 juni 2009.

Le procureur général près la cour d'appel à Mons,
Président du Collège des procureurs généraux,

De procureur-generaal bij het hof van beroep te
Bergen, Voorzitter van het College van procureurs-
generaal,

Claude MICHAUX

Le procureur général près la cour d'appel à Gand,

De procureur-generaal bij het hof van beroep te Gent,

Frank SCHINS

Le procureur général près la cour d'appel à Liège,

De procureur-generaal bij het hof van beroep te Luik,

Cédric VISART de BOCARME

Le procureur général près la cour d'appel à
Anvers,

De procureur-generaal bij het hof van beroep te
Antwerpen,

Yves LIÉGEOIS

Le procureur général près la cour d'appel à
Bruxelles,

De procureur-generaal bij het hof van beroep te
Brussel,

Marc de le COURT